

festésére (a külső részen csak a nemes vakolatot verték le, és belül is csak festésre került sor), valamint a terület parkosítására. A templom Ny-i fele túnt középkorinak, K-i része, mely kb. 1-1 m-rel kiugrik É, ill. D felé, újabb kiegészítés, ill. toldás. A templom É-i részén meg is találtuk a visszabontott, téglalap alakú sekrestyét. Ennek téglái között egy 1539-ben vert Ferdinánd érmét, közelében pedig 1518-as II. Lajos érmét találtunk. Előbbi alapján a sekrestyét valószínűleg a 16. sz. közepe táján bonthatták le. A korlátozott lehetőségű kutatás során úgy tűnt, hogy a sekrestye nem egykorú a hajóval, hanem – a téglaméreték alapján – utólagos építmény. Maga a hajó alapja román kori lehet. Falait az alapokig bonthatták vissza a gótikában történt bővítés folyamán. A belső munkálatok során a hajó D-i oldalán előkerült a téglával befalazott csúcsíves gótikus bejárat. További kutatásra nem volt lehetőség.

Munkatársak: Takács Melinda (ELTE), Beleznai Gabriella rajzoló.

NÉMETH PÉTER – JAKAB ATTILA

13. Apátfalva, Belez (KÖH 52750)

(Csongrád megye) Á

Az M43-45 jelű lelőhely Makótól K-re, mintegy 9 km távolságra, a Makó–Csanádpalota közötti műút két oldalán, a tervezett M43 autópálya 44+200–44+500 km-szelvénye között található. A ma Belezi-csatornaként funkcionáló, egykor Belez nevű meder a lelőhelyet K-ről határolja. Az erősen vízjárta, mély területből egy ÉK–DNy-i irányú dombhát emelkedik ki, amely É-i irányban fokozatosan ellaposodik, míg D-i és Ny-i irányokban néhány kisebb méretű, környezetéből alig kiemelkedő dombhát tagolja.

A lelőhely próbafeltárását 2010. október 14–21. között végeztük el, hat kutatásonként. A lehumuszolt 1452 m²-ből 1288 m² volt fedett, ahol összesen 27 objektumot és 34 stratigráfiai egységet különítettünk el. A felső, viszonylag vékony (30–40 cm) humuszréteget követően a barna altalajban sűrű foltként jelentkeztek az objektumok: a lelőhely Ny-i és középső részén közepes intenzitásban, míg a K-i részen szórt eloszlásban.

Az előkerült objektumok többségét a különböző funkciójú árkok alkották. A lelőhely Ny-i szélén, két egymással párhuzamosan, Ny–K-i irányban futó árok alapján a lelőhely egyértelműen folytatódik a Ny-i irányban. A két, a többi árokhoz képest jóval mélyebb, trapéz keresztmetszetű rövid árok részletből viszonylag nagyobb mennyiségű Árpád-kori leletanyag került elő (fazék és bogrács perem- és oldaltöredékei). Szinte az összes szonda területén dokumentáltunk az egykori állattartásra utaló szögletes, vagy ovális alaprajzú karámhoz tartozó sekély árokszakaszokat. Az árkok mellett néhány gödör, valamint cölöphely is előfordult, valamint két nagyobb méretű folt részlete, amelyek akár épülethez is tartozhatnak. Ez utóbbi objektumokat,

miután nagyobb részük a szelvényfalban folytatódott, nem tártuk fel, csak foltként dokumentáltuk.

A jelenségek döntő többségéből Árpád-kori kerámiaanyag került elő. Az egykori tanya környékén a régészeti korú jelenségek mellett néhány újkori beásást is regisztráltunk.

Munkatársak: Fári Ádám, Olgyay János technikusok.

VARGA SÁNDOR

14. Apátfalva, Nagyút-dűlő (KÖH 52749)

(Csongrád megye) Á

A Makó–Csanádpalota–Nagylak között épülő M43 autópálya építése kapcsán 2010. október 26. és november 2. között próbafeltárást végeztünk a nyomvonal M43-44 jelű lelőhelyén. A 2005-ben végzett régészeti terepbejárásakor őskori, szarmata, Árpád-kori és újkori jellegű kerámiatöredékeket találtak a területen. A várakozások ellenére az ásatáson eddig csak Árpád-kori beásások nyomait figyeltük meg. A lelőhely feltárással érintett, lehumuszolt 1364 m²-ből 1104 m² volt régészeti objektumokkal fedett. A 40–85 cm között váltakozó humusz-takaró alatt az állatjáratokkal erősen átjárt, sárgásbarna agyagos altalajon 24 stratigráfiai egységet figyeltünk meg, amelyeket végül 10 objektumhoz rendeltünk. Ezek közül 12 árokrészletnek és 12 gödörnek bizonyult. Korszakmeghatározó leletanyag az összes objektumból előkerült, melyeket az Árpád-korhoz köthetünk. A 12 kisebb-nagyobb hulladéktároló gödör alakja többnyire kerek vagy ovális. Ezek közül 4 tálszerű, sekélyen az altalajba mélyedő, 4 meredek falú és 2 méhkas alakú volt. A feltárt árokszakaszok többsége egyenes vonalú, metszetük íves vagy többszörösen tagolt. A próbafeltárás jellegéből adódóan az árokrészletek nagyobb összefüggéseit nem láthatjuk világosan.

Munkatársak: Pópity Richárd, Gera Róbert technikusok.

BENEDEK ANDRÁS

15. Apátfalva, Kákás (KÖH 74001)

(Csongrád megye) N

Makó és térsége szennyvízhálózatának kiépítése kapcsán 2010. július 7–13. között végeztünk terepbejárásokat. A tervezett beruházás 6 település területét érintette, az általunk készítendő hatástanulmány tárgyát ugyanakkor csak a településeket összekötő külterületi, mintegy 27 km hosszú szakaszok vizsgálata képezte. Ennek során a nyomvonal mindkét oldalát 20-20 m szélességben vizsgáltuk.

Munkánk során egy új, népvándorlás kori lelőhelyet azonosítottunk.

Munkatársak: Benedek András régész, Kovács Sándor, Pópity Richárd, Rózsa Gábor technikusok.

GYUCHA ATTILA – PARDITKA GYÖRGYI